

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Šmartinska cesta 55, p.p. 631, 1001 Ljubljana

T: 01 478 38 00
F: 01 478 39 00
E: gfu.fu@gov.si
www.fu.gov.si

PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

Plačevanje prispevkov za socialno varnost za zavarovance – samozaposlene osebe

Podrobnejši opis

2. izdaja, DECEMBER 2016

KAZALO

1.0 SPLOŠNO	3
2.0 OBVEZNO SOCIALNO ZAVAROVANJE NA PODLAGI OPRAVLJANJA SAMOSTOJNE PRIDOBITNE IN POKLICNE DEJAVNOSTI.....	3
2.1 Trajanje obveznega zavarovanja.....	3
2.1.1 Vlaganje prijav v zavarovanje	3
2.1.2 Obvezno zavarovanje za polni delovni čas	4
2.2 Vrste prispevkov.....	4
2.2.1 Pokojninsko in invalidsko zavarovanje	4
2.2.2 Obvezno zdravstveno zavarovanje	4
2.2.3 Zavarovanje za starševsko varstvo	4
2.2.4 Zavarovanje za primer brezposelnosti.....	5
2.3 Osnova za plačilo prispevkov	5
2.3.1 Najnižja osnova za prispevke	5
2.3.2 Najvišja osnova za prispevke	5
2.3.3 Prehodno obdobje za znižanje dobička	6
2.3.4 Zavarovalna osnova ob vstopu v obvezno zavarovanje.....	6
2.3.5 Določitev nove zavarovalne osnove	6
2.3.6 Povečanje zavarovalne osnove.....	6
2.3.7 Znižanje zavarovalne osnove	6
2.3.8 Nepravilna zavarovalna osnova	7
2.3.9 Oprostitev plačila prispevkov ob prvem vpisu v poslovni register ali drug predpisan register	7
2.3.10 Vrste in stopnje prispevkov	7
2.4 Rok za plačilo prispevkov	7

1.0 SPLOŠNO

Fizične osebe so v obvezno socialno zavarovanje v Republiki Sloveniji vključene iz naslova svojega statusa ali delovne aktivnosti, na način in pod pogoji, ki jih določajo predpisi s področja obveznega socialnega zavarovanja, in sicer:

- [Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#),
- [Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju - ZZVZZ](#),
- [Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih - ZSDP-1](#),
- [Zakon o urejanju trga dela - ZUTD](#).

Navedeni zakoni določajo tudi:

- osnove za plačilo prispevkov za socialno varnost (v nadaljevanju: prispevki),
- vrste prispevkov, ki se plačujejo za posamezne zavarovance,
- zavezance za plačilo prispevkov.

Stopnje prispevkov določa [Zakon o prispevkih za socialno varnost - ZPSV](#), za določene zavarovance pa so stopnje prispevkov določene v [Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) in [Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju - ZZVZZ](#).

Prispevke pobira Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS). Način obračuna in plačila prispevkov ter roke za obračun in plačilo prispevkov določa [Zakon o davčnem postopku - ZDavP-2](#).

2.0 OBVEZNO SOCIALNO ZAVAROVANJE NA PODLAGI OPRAVLJANJA SAMOSTOJNE PRIDOBITNE IN POKLICNE DEJAVNOSTI

2.1 Trajanje obveznega zavarovanja

Obvezno zavarovanje iz naslova samostojnega opravljanja pridobitne ali druge dovoljene dejavnosti nastopi z dnem vpisa v predpisan register oziroma z dnem pričetka opravljanja dejavnosti.

Obvezno zavarovanje iz tega naslova preneha z dnem izbrisa podjetnika oziroma zasebnika iz registra, z dnem ko zavarovanec izpolni pogoje za zavarovanje iz drugega pravnega razmerja (iz naslova delovnega razmerja), z začetkom osebnega stečaja, z dnem prenehanja veljavnosti delovnega dovoljenja (če je zavarovanec tujec, ki za delo v RS potrebuje delovno dovoljenje).

2.1.1 Vlaganje prijav v zavarovanje

Zavezanec za vložitev prijave v zavarovanje, prijavo sprememb v zavarovanju in za vložitev odjave iz zavarovanja je oseba, ki samostojno opravlja pridobitno ali drugo dovoljeno dejavnost, (v nadaljevanju: samozaposlena oseba), sama.

Oseba, ki samostojno opravlja gospodarsko dejavnost – samostojni podjetnik posameznik, je v zavarovanje vključena po šifri podlage za zavarovanje:

- **005** – če izpolnjuje pogoje za vsa obvezna zavarovanja,
- **104** – če izpolnjuje pogoje samo za zdravstveno zavarovanje.

Oseba, ki samostojno opravlja drugo dovoljeno dejavnost (odvetniki, notarji, zdravstveni delavci, ustvarjalci na področju kulture ipd.), je v zavarovanje vključena po šifri podlage za zavarovanje:

- **019** – če izpolnjuje pogoje za vsa obvezna zavarovanja,
- **104** – če izpolnjuje pogoje samo za zdravstveno zavarovanje.

Oseba, ki samostojno opravlja gospodarsko ali drugo dovoljeno dejavnost, in je po pravnomočnosti odločbe ZPIZ o priznani I. kategoriji invalidnosti še naprej vpisana v predpisan register, je v zavarovanje vključena po šifri podlage za zavarovanje:

- **101** – pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Vse prijave v obvezna socialna zavarovanja (pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti) zavarovanci vložijo pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS). Podrobnejša navodila v zvezi z obveznim zavarovanjem samozaposlenih oseb so na voljo na [spletni strani ZZZS](#).

2.1.2 Obvezno zavarovanje za polni delovni čas

Samozaposlene osebe se zavarujejo za polni zavarovalni čas, če ni z zakonom drugače določeno.

Samozaposlena oseba se zavaruje za krajši delovni čas:

- v kombinaciji z delovnim razmerjem, sklenjenim za krajši delovni čas,
- v kombinaciji s pravico do dela s krajšim delovni časom po predpisih o starševskem varstvu,
- če uveljavi pravico do delne starostne pokojnine,
- če se kot upokojenec delno reaktivira (uživalec pokojnine, ki ponovno prične opravljati dejavnost).

2.2 Vrste prispevkov

2.2.1 Pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Po 15. členu [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) se obvezno zavarujejo osebe, ki v Republiki Sloveniji samostojno opravljajo pridobitno ali drugo dovoljeno dejavnost (samozaposlene osebe). Obvezno se zavarujejo tudi osebe, ki so v tujini vpisane v ustrezni register za opravljanje samostojne dejavnosti in se zanje v skladu s predpisi EU uporablja zakonodaja Republike Slovenije.

Po prvi alineji prvega odstavka 152. člena in tretji alineji 153. člena [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) so samozaposlene osebe same zavezanec za plačilo prispevkov za socialno varnost zavarovanca in prispevkov delodajalca, razen v primerih prejetja nadomestil, ko je zavezanec za plačilo prispevkov delodajalca izplačevalec nadomestil.

2.2.2 Obvezno zdravstveno zavarovanje

Po 5. točki prvega odstavka 15. člena [Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju - ZZVZZ](#) se obvezno zavarujejo osebe, ki na območju Republike Slovenije samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic.

V skladu z 51. členom [Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju - ZZVZZ](#) samozaposlene osebe plačujejo prispevke od bruto osnove za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po stopnji, določeni za zavarovance in po stopnji, določeni za delodajalce. Osnova za prispevke za zdravstveno zavarovanje od obračunskega obdobja za februar 2014 dalje ne more biti nižja od 60 odstotkov zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec.

2.2.3 Zavarovanje za starševsko varstvo

Zavarovanje za starševsko varstvo samozaposlenih oseb je urejeno v 4. točki 8. člena [Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih - ZSDP-1](#), po kateri so zavarovanci za starševsko varstvo osebe, ki na območju Republike Slovenije samostojno opravljajo pridobitno ali poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic.

V skladu z 10. členom [Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih – ZSDP-1](#) se prispevki za starševsko varstvo obračunavajo od osnove za plačilo prispevkov, ki je enaka osnovi za plačilo prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Po določbi 9., 11. in 12. člena [Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih – ZSDP-1](#) so ti zavarovanci sami zavezanci za plačilo prispevkov zavarovanca in delodajalca za starševsko varstvo.

2.2.4 Zavarovanje za primer brezposelnosti

Po peti alineji 54. člena [Zakona o urejanju trga dela - ZUTD](#) se za primer brezposelnosti obvezno zavarujejo samozaposlene osebe.

V skladu s 135. členom [Zakona o urejanju trga dela - ZUTD](#) je osnova za plačilo prispevkov za zaposlovanje enaka osnovi za plačilo prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Samozaposlene osebe so po določbi 136. in 137. člena [Zakona o urejanju trga dela - ZUTD](#) sami zavezanci za plačilo prispevkov zavarovanca in delodajalca.

2.3 Osnova za plačilo prispevkov

Osebe, ki so obvezno zavarovane na podlagi statusa fizične osebe, ki opravlja pridobitno ali drugo dovoljeno dejavnost, prispevke plačujejo od zavarovalne osnove, določene po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

V skladu z določbo 145. člena [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) se zavarovalna osnova določi glede na doseženi dobiček samozaposlene osebe v preteklem letu. Pri tem se v dosežen dobiček ne upoštevajo obračunani prispevki za socialno varnost ter znižanje in povečanje davčne osnove.

Zavarovalna osnova samozaposlene osebe se torej od 1. 1. 2014 dalje določa individualno glede na njegov dosežen dobiček (in ni več razvrščanja v zavarovalne razrede).

Podrobnejši način določanja zavarovalne osnove je določen s [Pravilnikom o določanju zavarovalne osnove](#).

2.3.1 Najnižja osnova za prispevke

Najnižja osnova za prispevke za samozaposlene osebe znaša:

- v letu 2014: minimalna plača,
- v letu 2015: znesek 54 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec (v nadaljevanju: PP),
- v letu 2016: 56 % PP,
- v letu 2017: 58 % PP,
- v letu 2018: 60 % PP.

Če dobiček samozaposlene osebe ne preseže 60 % PP, za obračunsko obdobje od februarja 2014 dalje osnova za prispevke za zdravstveno zavarovanje ne more biti nižja kot 60 % PP.

2.3.2 Najvišja osnova za prispevke

Najvišja osnova za prispevke za samozaposlene osebe znaša:

- od leta 2014 dalje: 3,5-kratnik PP (350% PP/mesec).

2.3.3 Prehodno obdobje za znižanje dobička

V skladu s tretjim odstavkom 410. člena [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) je določeno prehodno obdobje za določitev zneska znižanja dobička, in sicer se:

- v letu 2014 dobiček samozaposlene osebe zniža za 30%,
- v letu 2015 se zniža za 28%,
- od leta 2016 dalje pa za 25%.

2.3.4 Zavarovalna osnova ob vstopu v obvezno zavarovanje

Zavezanec – samozaposlena oseba ob vstopu v zavarovanje plačuje prispevke od zavarovalne osnove v znesku, ki je določen kot minimalna osnova v posameznem obdobju.

Izjema velja za zavezanca, ki je bil v obdobju šestih mesecev pred vstopom v zavarovanje zavarovan na enaki zavarovalni podlagi. V tem primeru se v skladu s 7. členom [Pravilnika o določanju zavarovalne osnove](#) prispevki plačujejo od zavarovalne osnove, od katere je zavezanec plačeval prispevke pred izstopom iz zavarovanja.

2.3.5 Določitev nove zavarovalne osnove

Zavarovalna osnova za samozaposleno osebo se določi na podlagi podatkov iz obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti ali obračuna dohodnine od dohodka iz dejavnosti za preteklo leto z upoštevanjem podatka o znesku obveznih prispevkov za obvezno zavarovanje, ki jih je plačala Republika Slovenija, ter glede na podatke o povprečni letni plači zaposlenih v Republiki Sloveniji, za leto, na katero se nanaša dobiček, na podlagi katerega se določa zavarovalna osnova.

Za obračun akontacije dohodnine oziroma obračun dohodnine se pri tem šteje obračun, ki je bil oziroma bi moral biti vložen do roka, določenega z zakonom, ki ureja davčni postopek, pri čemer se zavarovalna osnova na novo določi najpozneje za mesec april.

Po navedenem postopku določena zavarovalna osnova se uporablja do določitve dobička za naslednje obdobje.

2.3.6 Povečanje zavarovalne osnove

Samozaposlena oseba lahko uveljavlja povečanje zavarovalne osnove v obračunu prispevkov za socialno varnost.

2.3.7 Znižanje zavarovalne osnove

Če zavarovanec oceni, da zavarovalna osnova ne ustreza pričakovanemu dobičku v tekočem letu, lahko za naprej plačuje prispevke od zavarovalne osnove, zmanjšane za največ 20 %, vendar najmanj od minimalnega zneska zavarovalne osnove, ki velja v posameznem obdobju.

Samozaposlena oseba lahko uveljavlja znižanje zavarovalne osnove v obračunu prispevkov za socialno varnost.

Po določbi 11. člena [Pravilnika o določanju zavarovalne osnove](#) lahko znižanje zavarovalne osnove zavarovanec uveljavlja enkrat za posamezno obdobje določanja zavarovalne osnove.

Če v tem primeru zavarovalna osnova, ugotovljena na podlagi dejanskega dobička za to leto, preseže znižano zavarovalno osnovo, od katere so se plačevali prispevki, za več kot 20 %, se v prihodnjem obdobju prispevki plačujejo od zavarovalne osnove, določene na podlagi dejansko ugotovljenega dobička, povečane za 20 %. Znižana zavarovalna osnova velja, dokler se ne določi na novo.

2.3.8 Nepravilna zavarovalna osnova

Če se ugotovi, da zavarovalna osnova, od katere se plačujejo prispevki, ni pravilna, davčni organ z odločbo določi novo zavarovalno osnovo in poračun prispevkov za nazaj.

V tem primeru se prispevki za socialno varnost plačujejo od nove zavarovalne osnove za mesec, v katerem je bila odločba izdana. Če je odločba vročena po dospelosti in plačilu prispevkov za mesec, za katerega bi se morali prispevki od nove zavarovalne osnove, se opravi poračun prispevkov pri prvem plačilu prispevkov po vročitvi odločbe.

2.3.9 Oprostitev plačila prispevkov ob prvem vpisu v poslovni register ali drug predpisan register

V skladu s štirinajstim odstavkom 145. člena [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) so samozaposlene osebe oproščene plačila prispevka zavarovanca in prispevka delodajalca po prvem vpisu v poslovni register ali drug register oziroma evidenco:

- v prvih 12 mesecih v višini 50 % zneska prispevka,
- v naslednjih 12 mesecih v višini 30 % zneska prispevka.

Oprostitev plačila prispevkov ob prvem vpisu v poslovni register ali drug predpisan register velja od 1. 7. 2013 dalje.

Pogoj prvega vpisa po določbi štirinajstega odstavka 145. člena [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) izpolnjuje le zavezanec, ki predhodno nikoli ni opravljal samostojne dejavnosti na podlagi vpisa v kateri koli register samostojnih dejavnosti. Ta pogoj ni izpolnjen tudi v primeru, ko je samozaposlena oseba opravljala samostojno dejavnost bodisi v (svoji) obratovalnici bodisi v skupni obratovalnici, ne glede na obliko obratovalnice.

2.3.10 Vrste in stopnje prispevkov

Vrste in stopnje prispevkov, ki jih plačujejo samozaposlene osebe, so razvidne iz naslednje tabele:

Vrsta prispevka	Stopnja prispevka zavarovanca	Stopnja prispevka delodajalca
za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	15,50 %	8,85 %
za zdravstveno zavarovanje	6,36 %	6,56 %
za starševsko varstvo	0,10 %	0,10 %
za zaposlovanje	0,14 %	0,06 %
za poškodbe pri delu in poklicne bolezni	/	0,53 %
SKUPAJ	22,10 %	16,10 %

Prispevki se izračunajo po stopnjah, ki veljajo na dan nastanka davčne obveznosti za plačilo prispevkov, kot je določen v zakonu o obdavčenju ali v [Zakonu o davčnem postopku - ZDavP-2](#).

Podatki o zavarovalnih osnovah in o zneskih obveznih prispevkov za posamezna mesečna obdobja so objavljeni na [spletni strani FURS](#).

2.4 Rok za plačilo prispevkov

Samozaposlene osebe prispevke izračunavajo mesečno v obračunu prispevkov za socialno varnost ([OPSVZ obrazcu](#)), ki je določen s [Pravilnikom o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost](#).

V skladu s prvim odstavkom 353. člena [Zakona o davčnem postopku - ZDavP-2](#) predložijo [OPSVZ obrazec](#) davčnemu organu najpozneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec v elektronski obliki [prek storitev elektronskega poslovanja FURS eDavki](#). Prispevki morajo biti plačani najpozneje do 20. dne v mesecu za pretekli mesec, če z zakonom ni določeno drugače.

Za mesec januar 2017 in naprej bo davčni organ sestavil predizpolnjen obračun prispevkov za socialno varnost (POPSV) in ga vročil zavezancu elektronsko prek portala eDavki najkasneje do 10. v mesecu za pretekli mesec.

Če podatki v POPSV, ki ga je pripravil davčni organ, niso pravilni in/ali popolni, ali če POPSV davčni organ v sistem eDavki ni odložil, mora zavezanec sam predložiti [OPSVZ obrazec](#) najpozneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Zavezanec mora sam v [OPSVZ obrazcu](#) posredovati tudi morebitne spremembe osnov, ki so posledica uveljavljanja določenih pravic (bolniški stalež, starševski dopust) ali če se odloči za spremembo (povišanje, znižanje) zavarovalne osnove.

Za zavezance, za katere so predizpolnjeni podatki v POPSV pravilni in popolni, se dodatna aktivnost v zvezi z obračunom prispevkov ne zahteva. Po določbi šestega odstavka 353.a člena [Zakona o davčnem postopku - ZDavP-2](#) bo v tem primeru POPSV postal obračun prispevkov, ki bo tudi izvršilni naslov v skladu z drugim odstavkom 145. člena [Zakona o davčnem postopku - ZDavP-2](#).

V primeru, da bo zavezanec oddal [OPSVZ obrazec](#) do 15. dne v mesecu za pretekli mesec po tem, ko je davčni organ zanj že sestavil POPSV, velja obračun prispevkov za socialno varnost, ki ga je oddal zavezanec.